



tuore lehti

oliivipuun

Huhtikuu 2017

Kirkko täynnä
eläviä kuvia

Sivu 15

Uskontojen
edustajat yhdessä
rauhan puolesta

Sivu 13



Kunnioittavan keskustelun
iltapäivä Raumalla

Sivu 22



Sanat uupuvat

Jeesus on puhuja. Hänen sanojaan tullaan kuuntelemaan kauempaakin. Niissä on sellaista pyhyyttä ja totuudellisuutta, joka on yhtäaikaan vapauttavaa ja vastaansanomaton. Jeesuksen sanoja ja puheita toistetaan, kerrotaan eteenpäin ja vähitellen kirjataan ylös. Ne elävät ja vaikuttavat sukupolvesta toiseen.

Mutta sitten tullaan tämän viikon hetkiin, jolloin Jeesuksen sanat vähenevät. Vallan ja väkivallan paino jauhaa ihmisen ja Jumalan. Tuomitsijoiden edessä ei puolustuspuheen-vuoroja. Ristillä yksinkertaisia sanoja, ankaraasti ponnistaen. Sanat ja kieli uupuvat ja kuluvat pois.



Vanhainkodin käytävän hiljaisuudessa laahaavia askeleita, niin kuin selässä olisi puuristin koko paino. Sanoja, jotka haparoivat, yrittävät kertoa, mutta eivät tavoita asiaa eivätkä kuulijaa, joka on jo mennyt.

Kieli kuolee monen kohdalla hitaasti. Se uupuu ja katoaa ennen kuin jättää meidät. Viimeiset sanat jäävät useimmiten sanomatta.



Hiljaisuus jatkuu vielä pääsiäisaamuun. Aluksi on vain ihmetys, jolle ei ole sanoja.

Vasta vähitellen löytyvät sanat, kieli herää eloon. Tästä täytyy kertoa. Uudenlaisesta ilosta, joka on kaikkia sanoja suurempi.



Kari Mäkinen
Arkkipiispa



Maarian kirkon keskiaikaisia seinämaalauksia pidetään todennäköisesti Keski-Euroopasta tulleiden rakentaja-muurareiden maalaamina.



Kuva: Aarne Ormio

Kuinka kansa pelastetaan

Joinakin aiempina vuosina olin mukana sellaisessa pääsiäisyön messussa, joka alkoi Vanhan testamentin pääsiäisen muistamisella. Alusta alkaen kristityt ovat nähneet sen esikuvana. Näin myös toisella kristillisellä vuosisadalla elänyt Sardeen piispa **Meliton** aloitti pääsiäissaarnansa: ”Teksti heprealaisten eksoduksesta on luettu ja mysteerin sanat selitetty: kuinka lammas uhrataan ja kuinka kansa pelastetaan.”

Sillä, kuinka kansa kerran pelastettiin Egyptin orjuudesta, on jatkumonsa siinä, kuinka Kristus ”päästi meidät perkeleen orjuudesta niin kuin faraon kädestä”. Mutta ei se siihen päättynyt.

Pääsiäisen aikamuoto on presens, miksei futurikin. Kansa pelastetaan nyt ja se tullaan vastakin pelastamaan.

Kansan pelastuminen oli aikoinaan ja on edelleen yhtä ajallista kuin iankaikkistakin. Kysymys on yhtä aikaa armosta ja yhtä aikaa elämisen ehdoista. Vapaaksi on päästävä sekä turmiovalloista että turmiollisesta vallasta. Edellisiksi on yleensä nimetty saatana, maailma ja liha. Jälkimmäinen taas on sitä, mitä me toisiamme vastaan käytämme. Millä me erottelemme, torjumme ja kiellämme arvon.

Luterilaisten oma kirkkoisä **Dietrich Bonhoeffer** ei kirjoittanut virttä 600 pääsiäiseksi vaan uudeksivuodeksi. Mutta oman aikamme pääsiäiseen se silti sopii: ”Kun pahan valta kasvaa ympärillä, vahvista ääni toisen maailman.” Näytä maailma toisessa ja paremmassa valossa, kun oikeudentunto ja myötämieli peittyvät pimeään.

Jokainen pääsiäinen on hyvyyden ylösnousemus, koska – niin kuin Meliton kirjoitti:



Kuva: Kaarlo Kalliala

*Tämä on pelastanut meidät
orjuudesta vapauteen
pimeydestä valkeuteen
kuolemasta elämään
ja tyrannin vallasta ikuiseen kuningaskuntaan.
Tämä on pelastuksemme pääsiäinen.*



Kaarlo Kalliala
Piispa



Kuva: Jani Laukkanen

Gotlannin keskiaikaisessa kirkossa on seinämaalaus, jonka aiheena on Kristuksen ylösnousemus ja Aatamin ja Eevan vapauttaminen.

Kannessa

Uskontojen edustajat kävelevät yhdessä rauhan puolesta keväällä 2015. Tänä vuonna rauhankävely järjestetään 19.5. Kirkkopäivien yhteydessä.

Kannen kuva: Ville Santalahti



Sisällä

- | | | | |
|----|---|----|---|
| 2 | Arkkikiispan pääsiäistervehdys
Kari Mäkinen | 20 | Näin
Waltteri Hämäläinen |
| 4 | Piispan pääsiäistervehdys
Kaarlo Kalliala | 22 | Turvallisessa ilmapiirissä voi kuulla
Kunnioittavan keskustelun iltapäivä
Anne Hievanen |
| 7 | Pääkirjoitus
Mari Leppänen | 26 | Kirkossa on tilaa kaikille
Marjaana Perttula
haastatteli Johanna Sointula |
| 8 | Uskontokuntien kohtaamisesta
Roope Lipastin haastateltavana
piispa Kaarlo Kalliala,
imaami Zaid Alnaser
ja Alas Ali Turun Islamilaisesta
yhdyskunnasta | 28 | Oliivipuun pähkinöitä
Hannes Tiira |
| 15 | Kirkko täynnä eläviä kuvia
Anita ja Pertti Pussinen
Tytti Issakaisen haastattelussa | 29 | Sokeripaloja
Lasse Hautala |
| | | 30 | Kirkkopäivät Turussa |
| | | 32 | Kirkko näkyvästi mukana
SuomiAreenassa |
| | | 33 | Paavi sai rauhankyyhkyjä |
| | | 34 | Runo
Marketta Lahdenmaa |



Katso minuun

Joskus harvoin käy niin, että yksittäinen saarna, luento tai vaikkapa elokuva osuu niin, että se muuttaa tapaa ajatella ja katsella maailmaa. Minulle kävi niin.

Olin äskettäin koulutuksessa, joka käsittelee johtamista arvostavan katseen näkökulmasta. Tulin yllätetyksi, sillä tavallisempaa sitä on lähestyä erilaisin menetelmin ja teorioin. Tällä kertaa prosessi rakentuu katsomisen, katseen ja kuvaamisen ympärille. Toki nytkin paneudutaan esimerkiksi talousjohtamiseen, mutta isona kehyksenä kaikelle on katse.

Huomaan tarkkailevani katseita, niiden tapaa ja suuntaa niin töissä, kotona kuin kadullakin. Reagoimme aina vahvasti toistemme katseisiin. Kasvot, katse ja silmät ovat jo vauvasta asti meille olemassaolon ylläpitäjä, ”minut nähdään, olen”. Mutta kyllä katseet ilmaisevat suhteitamme myös työyhteisöissä. Sanotaan, että katse on työtoveruuden ja esimiestyön tärkein väline. Esimiehen katseella on erityinen merkitys, mutta olennaista on myös se, miten työyhteisössä katsomme toisiamme. Sivuuttavalla katseella ohitamme toisen ajatukset, mitätöivällä katseella tuhoamme innostuksen ja uudet ideat.

Katseiden tarkkailu vie mennessään. Miten väsymys, ärtymys ja kiire vaikuttavat heti siihen, kuinka toista katsoo. Ja miten taas hyväksyntä ja myötämielisyys muuttavat tapaa katsoa. Saati sitten ikävä. Katse paljastaa erilaiset tunnetilat ja ajatukset. Ja myös sen, kuinka ajatukset ovat poissa, kun silmä etsii jatkuvasti kännykkää ja poissaolo onkin vahvempaa kuin läsnäolo. Kohtaavan katseen merkitys on valtava.

Katse osuu johonkin, mihin sanat eivät yllä. Ehkä sinäkin tiedät, miltä tuntuu, kun tuttu ihminen

tulee vastaan, mutta kääntää katseensa pois. Sosiaalinen hyljeksintä tuntuu vähän kuin fyysinen kipu. Ja miten hyvältä taas tuntuu, kun pitkää aikaa istahdat työpaikan kahvihuoneeseen ja työkaveri istuu vastapäätä, katsoo levollisesti ja kysyy, miten on mennyt. Katse tuntuu yksinkertaisesti hyvältä: olen tullut nähdyksi. Sen ympärille rakentuu vuorovaikutus, luottamus, yhteys ja yhteistyö.

Katseiden suuntaa olen ihmetellyt myös maalatessani *Pyhän kolminaisuuden ikonina*. Sanotaan, että maailman tunnetuin ikoni on maalattu **Abrahamin** silmistä katsottuna. Minä katselen sitä sen pienimpiin yksityiskohtiin asti koko elämäni kanssa. Ja siinä maalatessa asetun ikonin katsottavaksi.

Isä katselee poikaa, poika isää. Vapahtajan silmät ovat täynnä huolenpitoa. Vierasta pimeää ei ole. Pöydän ympärillä syödään. Se on matkalaisten levähdyspaikka. Mutta siinä käydään myös keskustelua siitä, miten Jumalan kuvaksi luotu ihminen voidaan pelastaa. Lohduttava henki katsoo pikaria. Pöytä on avoin. Se vetää puoleensa. Kuva katsoo minua ja meitä, erimielisyyksiämme ja rauhattomuuttamme. Se kutsuu jakamaan elämän – yhteyteen, jonka perusta on ristillä.

Mari Leppänen
piispan erityisavustaja



Samassa pöydässä

Turussa eri uskonnollisten yhteisöjen edustajat ovat jo vuosia kokoontuneet piispa **Kaarlo Kallialan** johdolla pari kertaa vuodessa vaihtamaan kuulumisia ja tutustumaan toisiinsa.

Kun koolla on puolenkymmenen eri uskonnon edustajaa, siinä on omat haasteensa ja piispa Kaarlo Kalliala jos kuka tietää. Haasteita voi löytyä myös yllättävistä suunnista:

— Menun kanssa täytyy olla tarkkana: ei viiniä, ei kinkkupitsaa...

Mutta hyvä kasvispiirakka kelpaa aina. Kana ja lammas ovat yleensä myös aika hyvä arvaus. Siinä oikeastaan samalla tiivistyy se, mistä on viime kädessä kyse. Kun kuunnellaan ja puhutaan, niin myös opitaan muiden tapoja. Esimerkiksi kättelemättä jättäminen on sellainen asia, joka on ehkä meidän näkökulmasta epäkohteliasta, mutta taas siitä toisesta näkökulmasta täysin päinvastaista: että on nimenomaan epäkohteliasta kätellä, Kalliala muistuttaa.

Toki tapaamisten taustalla on muu kuin pelkkä gastronomia:

— Kun politiikassa sanotaan, että Venäjä, Venäjä, Venäjä, niin tässä se menee niin, että tutustu, tutustu, tutustu. Eihän paljon muuta edes ole. Kun tutustuu ihmisiin, kuuntelee ja keskustelee, syntyy hedelmällisiä asioita ja samalla mahdolliset jännitteet vähenevät tai jäävät syntymättä, Kalliala miettii.

Vaan onko se sitten niin, että kun eri uskontojen johtajat tapaavat pari kertaa vuodessa toisiaan, niin yhteisöt ovat kohdanneet?



Turun alueen uskonnollisten yhteisöjen edustajat kokoontuivat piispa Kallialan kotiin yhteisymmärrysviikolla helmikuussa.

— Eihän se tietenkään riitä, mutta on se jotain ja on se tärkeää. Mitä enemmän on kanssakäymistä, sen parempi. Seurakunnat olisivat juuri oikeita porukoita tämän tapaiseen työhön. Organisaatioita, jotka voisivat vähän laajemmin tehdä tutuksi eri uskontojen ihmisiä toisilleen. Se voisi olla ihan vaikka että kokoonnuttaisiin syömään yhdessä, vierailtaisiin toisten luona ja niin edelleen — kutsutaan nuo tutustumaan meidän kirkkoon ja mennään me vastaavasti sinne. Sellainen lisää ymmärrystä ja vähentää vierauden tunnetta.

Uskonnollinen näkökulma asioihin tärkeää

Siinä, että juuri Kalliala ohjautui moniuskontouralle, on osin sattumaakin. Samaan aikaan, kun hänet valittiin piispaksi, kirkko alkoi pitää uskontojen kohtaamista yhä

”
Yhdessä syöminen
lisää ymmärrystä
ja vähentää
vierauden
tunnetta.”

tärkeämpänä. Tarvittiin vetäjää vähän sinne ja tänne. Hän on mukana USKOT-foorumissa (eri uskontokuntien yhteinen neuvosto), Euroopan uskontojohtajien neuvostossa ja piispainkokouksen asettamassa uskontojen kohtaamisen neuvottelukunnassa.

Työ on Kallialasta paitsi mielenkiintoista, myös alati tärkeämpää:

— Olisi hyvin viheliäinen tilanne, ellei olisi mitään järjestäytynyttä foorumia. Ministeriöistä ja vastaavista tulee yhä enemmän pyyntöjä ja kyselyitä, jotka liittyvät näihin asioihin. On ylipäänsä hyvä, että huomioidaan myös uskonnollinen näkökulma ja toisaalta, että on olemassa jokin elin, jonka puoleen kääntyä. USKOT-foorumi on juuri sellainen: kaikki siellä olevat on nimitetty sinne taustayhteisöjensä toimesta, joten he pystyvät puhumaan sillä mandaatilla.

Mutta se ei toki saa olla ainoa taso:

— Aikaisemmin tätä uskontojenvälisyyttä ovat vieneet eteenpäin yksittäiset henkilöt ja he ovat saaneet paljon hyvää aikaan, mutta kuten sanoin, olisi hyvä jos mukana on myös suurempia organisaatioita kuten vaikka seurakuntia.

Keskustellaan kaikesta mahdollisesta

Piispan kotona vierailee säännöllisesti esimerkiksi ortodokseja, juutalaisia, buddhalaisia ja muslimeja, joihin ei vielä shiialaisia, mutta ehkä tulevaisuudessa.

— Jostain syystä myös katolilaisia ei ole, vaikka he globaalisti ovat hyvin aktiivisia uskontojen välisessä dialogissa. Vapaakirkon edustaja on myös mukana. Siinänsä kristittyjä suuntauksia on maailmassa paljon, mutta toisaalta on niinkin, että jos ryhmä paisuu liian suureksi, niin sitten ei oikein enää voida keskustella.

Entä mistä siellä puhutaan?

Mistä milloinkin. Joskus vaihdetaan ihan vain kuulumisia, joskus keskustelut voivat olla yleissivistäviä, esimerkiksi hautaamistapoihin liittyviä:

— On muuten mielenkiintoista, kuinka suomalainen terveydenhuolto ottaa huomioon näitä tapoja — kun esimerkiksi muslimien on tärkeää, että vainaja saadaan haudattua nopeasti, niin sairaaloissa osataan kyllä joustaa tämänkaltaisten asioiden kanssa, Kalliala kertoo.

Toisinaan aiheet voivat olla myös hyvinkin konkreettisia murheita, joissa valtakirkko voisi pystyä auttamaan.

— Esimerkiksi buddhalaismunkkeilla on ollut vaikeuksia saada viisumia Suomeen. Sitä on sitten vähän kysely niin luterilaisen kirkon kuin myös Turun kaupungin toimesta, että mikähän siinä mahtaa olla syynä, kun vietnamilaiset buddhalaismunkit nyt eivät ole erityisen suuri uhka kenellekään. Munkkien tulo liittyy usein erilaisiin suurempiin juhliin, ja se on yhteisölle tärkeää. Se on vähän sama kuin mitä merimieskirkko tapaa tehdä: on tärkeää, että he pääsevät joulun aikaan vierailemaan suomalaisten kristittyjen luona Kaakkois- ja Itä-Aasiassa.

Rauhankävelylle yhdessä

Ensi toukokuussa eri uskonnot tapaavat Turussa Kirkkopäivien aikaan Rauhankävelyllä, eli toisinaan esiinnyttään yhdessä myös vähän suuremmissa asioissa. Toinen esimerkki oli, kun Pariisissa tehtiin terrori-isku. Uskontokunnat järjestivät hyvin nopeasti, alle 48 tunnissa, Tuomiokirkossa yhteisen tilaisuuden, jonne tulivat kaikkien uskontokuntien edustajat.

— Ensin me kysimme, että tuletteko jos se pidetään Tuomiokirkossa ja kun saimme vastauksen että totta kai, niin sitten lähetettiin kutsut. Se ei siis ollut jumalanpalvelus, vaan siellä sanouduttiin yhdessä irti väkivallasta. Minä luin oman tekstini ensin sakastissa ääneen ja kysyin, että onko se ok ja sopiiko se kaikille. Ja oli se. Mukana oli meidän lisäksi ortodokseja, vapaaseurakuntalaisia, juutalaisia, buddhalaisia, sunnimuslimeita ja sitten ihan viime hetkellä sinne tuli myös shiia muslimien edustaja ja sanoi, ettei ikinä aiemmin ollut käynyt Tuomiokirkossa, mutta että nyt oli pakko tulla, Kalliala kertoo.

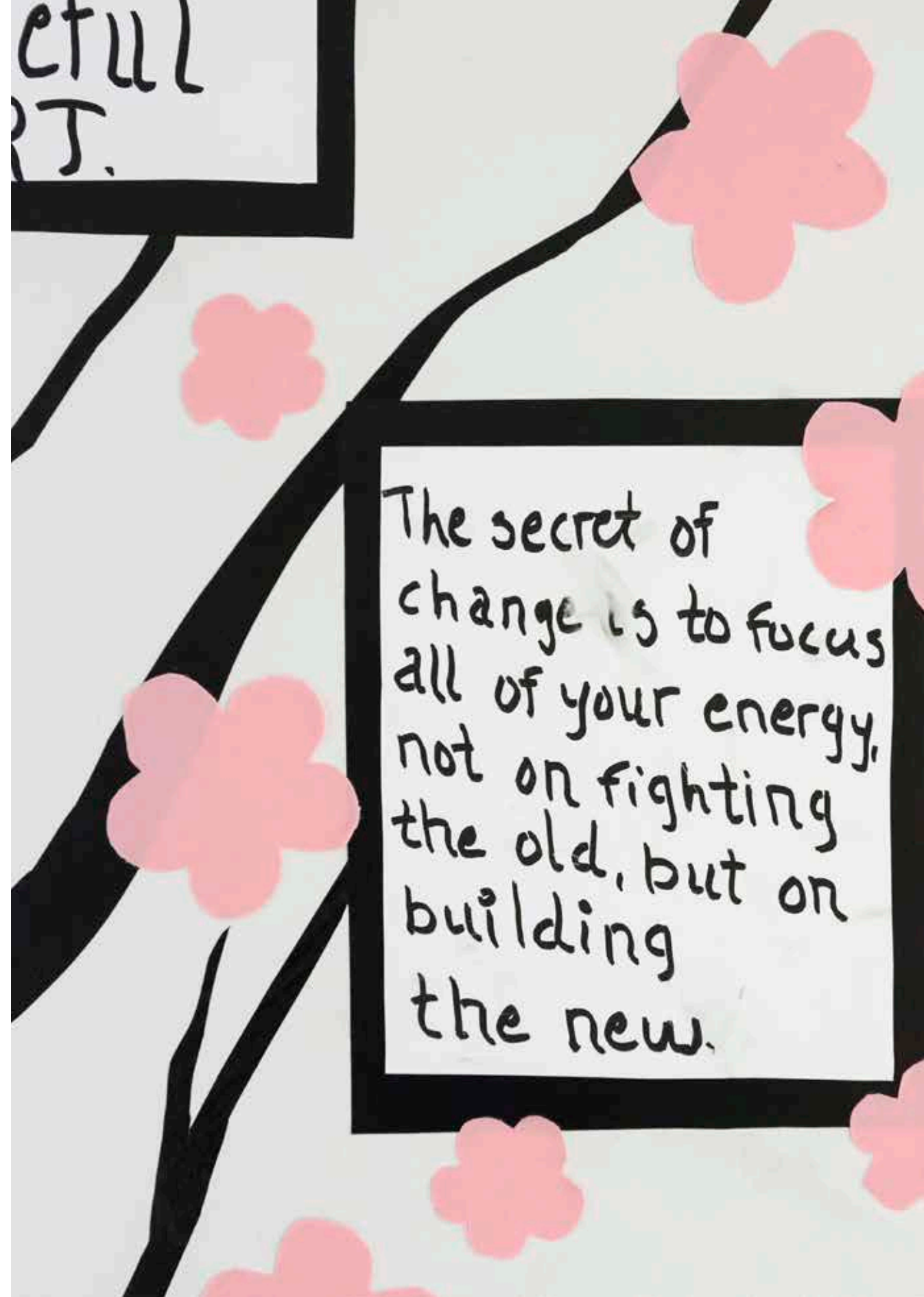
Kallialan mukaan koko homman idea oli, että meillä on oikeus puhua uskontojemme puolesta ja että me yhdessä toteamme, että meidän mielestä tällainen ei vetele. Ja että uskonnot eivät lähtökohtaisesti ole kiinni toistensa kurkussa.

Ja se on tärkeää. ■

Roope Lipasti

”

Mitä enemmän
on kanss-
käymistä,
sen parempi.”



Turkuun pitäisi saada yhteinen tila uskontojen kohdata

Turun islamilaisen yhdyskunnan imaami Zaid Alnaser haluaisi viedä yhteistyötä ruohonjuuritasolle

■ Imaami Zaid Alnaser Turun islamilaisesta yhteisöstä katsoo, että uskontojen välinen yhteistyö ja dialogi on hyvin tärkeää:

— Median antama kuva on yleensä sellainen, että uskonnot ovat jatkuvassa konfliktissa, mutta eihän tavallisilla ihmisillä mitään ongelmia ole, hyvin tullaan toimeen. Tästä syystä on myös tärkeää, että tavataan, jutellaan, tuetaan toisia, tehdään asioita yhdessä. Keskustelu ja tutustuminen on tärkeää myös siksi, että vain sitä kautta voidaan tietää, millaisia ongelmia tai murheita muilla on ja ehkä sitten auttaa niissä. Ellei tiedä mikä on murhe, ei voi auttaakaan.

Kovin ihmeellisiä murheita ei tosin ainakaan Turussa ole:

— Suomessa ylipäänsä on rauhallista ja täällä asuu mukavia ihmisiä. Mutta koska muslimit ovat uusia täällä, vähän tietenkin haetaan sitä yhdessä olemisen tietä. Jos jotain ongelmia on, ne ovat pieniä. Vaikka sellaisia, jotka liittyvät hautaamistapoihin tai että kuinka saataisiin joku isompi paikka, jossa kokoontua rukoukseen. Mutta tällaiset asiat ovat helposti ratkaistavissa.

Meille ja teille

Imaami Zaid Alnaser sanoo, että vaikka yhteistyötä ei aivan hirveästi uskontojen välillä vielä ole, niin tuleva Rauhankävely voisi olla lähtölaukaus enemmänkin:

— On hyvä että kuljetaan yhdessä, pidetään puheita ja kannetaan yhteisiä veto-omuksia. Seuraavaksi yhteistyötä pitäisi laajentaa vielä enemmän ruohonjuuritasolle, eli ei vain niin, että me kirkon johtajat ta-



Kuva: Timo Jakonen

paamme, vaikka sekin on tärkeää. Pitäisi tehdä organisaatioina yhdessä asioita ja ehkä vielä niin, että ne jutut olisivat suunnattuja nimenomaan nuorille. Olisi hyvä, jos olisi joku yhteinen tila, johon olisivat ihan kaikki tervetulleita ja jossa olisivat edustettuina eri uskonnot.

Imaami haluaa pitää myös pyhäkköjen ovet avoimina ja ehdottaa, että voisi olla päiviä, jolloin ihmiset voisivat tulla tutustumaan moskeijaan ja vastaavasti muslimit

käydä tutustumassa kirkkoon. Samalla myös levitetäisiin ymmärrystä siitä, että kuka tahansa on tervetullut meille ja teille:

— Vaikka minä toki ajattelen, että minun uskoni on oikea, niin ei se tarkoita, etteikö voitaisi kohdata ja olla ystäviä. Me uskomme, että Aatami ja Eeva olivat ensimmäiset ihmiset. Ja kun ajattelee niin, niin kaikki ovat jollain lailla sukulaisia keskenään. Ja se on tärkeää, siinä on jo paljon yhteistä pohjaa. ■

Rauhankävelylle ovat kaikki tervetulleita

■ Kirkkopäivien aikaan, perjantaina 19.5. kello 17.30 järjestetään Turussa eri uskontokuntien yhteinen kävely rauhan puolesta. Kävelylle ovat kaikki kynnelle kykenevät tervetulleita!

Tarkoituksena on irtisanoutua vastakkainasettelusta ja vihapuheesta ja osoittaa, että erilaiset uskonnolliset yhteisöt haluavat ja pystyvät elämään sovinnossa rinnakkain. Siten myös rakennetaan turvallisempaa ja parempaa Turkua, Suomea ja Eurooppaa.

■ Alustava reitti kulkee Logomosta Tuomiokirkkotorille: Vaunukatu – Aninkaistensilta – Läntinen Pitkäkatu – Brahenkatu – Yliopistonkatu – Multavierunkatu – Eerikinkatu – Lönnrotinginpuisto – Tuomiokirkkosilta – Tuomiokirkkotori.

Reitti päättyy Tuomiokirkkotorille noin klo 18.45, jossa on musiikkia ja lyhyt ohjelmaosuus. Kävelylle osallistuvat muun muassa arkkipiispa **Kari Mäkinen**, piispa **Kaarlo Kalliala**, eurooppalaisia uskontojohtajia, eri uskonnollisten yhteisöjen edustajia, yhteiskunnallisia vaikuttajia sekä kaupungin edustajia ja ekumeenisten Kirkkopäivien järjestäjätahot. ■



Kuva vuoden 2015 Rauhankävelyiltä.



Kuva: Ville Santalahti

Turun islamilainen yhdyskunta haluaa olla avoin

■ Alas Ali Turun islamilaisesta yhdyskunnasta kertoo, että heillä on jäseniä yli 1500 ja kansallisuuksia peräti 25. Ali edustaa Turun suurinta islamilaista organisaatiota.

– Pääkieleemme on suomi. Arabia on uskonnon kieli, mutta viralliset kokoukset ja sen sellaiset käydään yleensä suomeksi.

Yhdyskunnalla on moskeija Yliopistonkadulla. Etenkin perjantaina, jolloin on viikon tärkein hartaushetki, moskeija on täynnä. Sinne mahtuu 250–300 ihmistä.

– Se on myös sellainen sosiaalinen paikka, jossa nähdään tuttuja. Jotain ehkä kertoo sekin, että moskeijakahveilla kuluu vuosittain 7000 kuppia kahvia, Alas Ali kertoo.

Toiminnan ytimeen kuuluvat

tieteen rukoushetket, perjantai-rukoukset, uskonnolliset juhlat ja vastaavat. Lisäksi yhdyskunnalla on tuki- ja neuvontapalveluja, nuorisotoimintaa. Myös liikuntatapahtumia ja vastaavia järjestetään jonkin verran. Yhteistyötä tehdään myös eri yhteisöjen, kuten seurakuntien, kaupungin, yliopiston ja koulujen kanssa.

– Tuomme muslimiyhteisöä yhteen ja olemme mukana uskontodialogissa eri uskontojen välillä. Eli emme halua eristäytyä ja olla suljettu yhteisö. Meillä käy vieraitakin aika paljon, kouluista ja muualta, 500 ihmistä vuosittain. Tähän on myös panostettu. Se on sellaista ulospäin-tulemistakin, Alas Ali sanoo. ■

”

Moskeijakahveilla kuluu vuosittain 7000 kuppia kahvia.”



Kuva: Timo Jakonen



KIRKKO TÄYNNÄ ELÄVIÄ KUVIA

Teksti: Tytti Issakainen
Kuvat: Timo Jakonen

Rakennusmestari kuudensadan vuoden takaa ja nykyajan kirkonopas ovat innostaneet pieniä koululaisia ja suuria professoreita eläytymään Maarian keskiaikaisen kirkon historiaan ja sanomaan.

Tästä toiminnasta tunnustuksena Turun hiippakuntavaltuusto on myöntänyt Anita ja Pertti Pussiselle tämän vuoden Arkkipooki-palkinnon.





Maarian vanhan kirkon parkkipaikalla on punainen henkilöauto takaluukku avoinna. Anita ja Pertti Pussinen nostelevat tavaratilasta pylväsmäisiä telineitä ja kantavat niitä kirkon

sakastiin. Telineitä tarvitaan huomisillan ristintiehartauksessa, josta pariskunta vastaa.

Kun kaikki telineet on tuotu, kantajat pyyhkäisevät hien otsaltaan ja katoavat kirkon asehuoneeseen.

Kohta asehuoneesta astuu esiin siniseen työasuun sonnustautunut kirkonopas. Hänen jäljessään saapuu Maarian kirkon rakennusmestari samettipuvussaan. Tänä iltana nämä 2000-luvun ja 1400-luvun hahmot esittelevät kirkkoa espoolaisille kirkkoherroille.

Alkukantaisesta arvostetuksi

Anita ja Pertti Pussisen kehittämä kirkkoesittely on pitkän prosessin tulos. Kaikki alkoi Maarian kirkon restauroinnin valmistuttua vuonna 1984. Entisöinnin ansiosta päivänvaloon pääsivät kaikki kuvat, jotka oli maalattu seinille ja holveihin 1400-luvulla.

Seurakuntaneuvosto katseli urkupalvelta työn jälkiä. Joku katsojista tokaisi, että ovatpa sinne kanteen piirtäneet.

— Silloin aloin miettiä, kuka oli kuvan tehnyt ja miten ne olivat syntyneet, Pertti Pussinen kertoo.

Seurasi harras historian ja taidehistorian kirjojen tutkiminen.

— Yritimme päästä keskiaikaisen ihmisen ajatusmaailmaan. Kuvien symboliikkaa oli vaikea ymmärtää.

Kirjoista ei aina löytynyt tukea. Vielä 1900-luvun alkupuolella taidehistorioitsijat tuumasivat, että Maarian kirkon kuvista ei ole paljoa sanottavaa. Tyyli kuitattiin primitiiviseksi.

— Nyt ajatellaan, että maalaukset ovat kirkon rakentajan piirroksia. Arvostus on muuttunut, Pertti myhäilee.

— Rakennusmestarin kirkkotaide näkyy Maarian kirkossa kattavammin kuin missään muussa suomalaisessa kirkossa, Anita iloitsee.

Arkielämä

Vähitellen kirkon maalausten vertauskuvallisuus alkoi aueta. Kuvista hahmottui keskiaikaisen ihmisen arkielämä. Pussiset osoittavat seiniltä laivojen, merimiesten, vaakunakilpien ja turnajaisten kuvia ja ihmisiä oman aikansa asuissa.



Anita ja Pertti Pussinen viihtyvät kotikirkossaan.

Maalausten joukosta on poimittu myös Pertin esittämän rakennusmestarin esikuva. Komeahattuisella herralla on kädessään muurauslapio. Pertin rakennusmestari on lisäksi rukousnauha vyöllään.

Uskomukset

Kuvat heijastavat myös aikakauden uskomusmaailmaa.

— Pohjoisseinällä oli pahan puoli, Anita Pussinen selvittää. — Siellä on runsaasti paholaisen kuvia ja taikamerkkejä, joilla suojauduttiin pahaa vastaan.

Mystiset jatulintarhat, punossolmut ja apilanlehdet ovat ikivanhoja eurooppalaisia kuvioita.

— Tämäkin kulmakunta oli kansainvälisen vuorovaikutuksen alaisena, Pertti päättelee.

Urkulehterin seinällä hiippailee kettu ja kurki ojentelee kaulaansa.

— Kansansaduista on otettu eläinaiheita, ehkä eettisistä opetussyistä, Pertti arvelee.

Kristillinen sanoma

Maalaukset muistuttavat pyhimysten elämäntarinoista, jotka koskettivat keskiajan ihmisiä. **Pyhä Laurentius** on kuvattu halstareineen, **Pyhä Hubertus** metsästystorvineen ja kuningas **Eerik** palmunlehvineen.

Alttarilla, alttarikaapin veistoksilla, kastealtaalla, vihkivesiastialla, jokaisella esineellä on kerrottavaa. Huomattavan usein maalauksissa ja veistoksissa esiintyy risti.

— Kuvissa on selkeästi kristillinen sanoma, Pertti sanoo ja viittaa kuvaan munkista ja paholaisesta, joiden väliin on sijoitettu risti.

— Ihmiskunnassa vallitsee aina hyvän ja pahan taistelu. Kristus on ristillään saanut voiton pahasta, Anita vahvistaa. — Tätä kristillisen uskon ydinsanomaa me haluamme välittää.

Ristin kuva voi ilmaista myös Jumalan olemusta. Anita näyttää kirkon holvissa olevaa ristiä, jonka poikki-puun päätyihin on maalattu kolme sisäkkäistä ympyrää ja pystypuun päätyyn kolmio.

— Miellän kolmion Pyhän Kolminaisuuden symboliksi, hän avaa kuvan merkitystä. — Sisäkkäiset ympyrät kertovat, että ristissä on Kolmiyhteinen Jumala. Läsä ovat yhtä aikaa Luoja, Lunastaja ja Pyhittäjä.

Puitteiden kautta ytimeen

Esittelykierroksilla on käynyt monenlaisia ryhmiä. On Aleksis Kivi -seuraa, koululaisia, ystävyysseurakuntia, retkikuntia eri puolilta Suomea, kirkolliskokouksen

Vuoden Arkkipooki

👉 Vuoden Arkkipooki -palkinto jaetaan kuudeksi kertaa. Se jaetaan tunnustuksena merkityksellisestä, ansiokkaasta ja innovatiivisesta työstä kirkon, hiippakunnan tai seurakuntien ja niiden jäsenten hyväksi. Erityisenä kriteerinä on huomionarvoinen ilmiö, teko, toimintamuoto tai tapahtuma, joka edustaa kiinnostavalla tavalla kristinuskon ilmene- mistä seurakuntatyössä tai yhteiskunnassa.

Turun tuomiokapitulille voi tehdä ehdotuksia palkinnon saajaksi. Päätöksen palkinnon saajasta tekee hiippakuntavaltuusto.

väkeä, riparilaisia ja alueen erilaisten tapahtumien vierailijoita.

— Koetamme tavoittaa keskiaikaisen ihmisen mielenmaisemaa sekä välittää siitä jotakin nykyihmiselle. Kristinuskon ydinsanoma on tarjolla molemmille, Pertti Pussinen summaa esittelykierroksen tarkoituksen.

Moni esittelyyn osallistunut on alkanut katsella kirkkoa kuvineen uusin silmin. Kaste, ehtoollinen, rippi ja messu ovat alkaneet elää kuulijoiden mielessä.

— Riparilaisistakin näkee, että osa on todella kiinnostuneita, osa sitten katselee kännykkäänsä, Anita naurahtaa.

Anita ja Pertti lohduttavat niitä, joilla ei ole seurakunnassaan keskiaikaista kirkkokuvaa.

— Nämä ovat vain rakenteita ja puitteita, Pertti vakuuttaa.

— Ydinsanoma löytyy joka yhteisöstä. Jokaisesta seurakunnasta löytyy asioita, joiden välityksellä kristinuskon perussanomaa voi viedä eteenpäin.

Työtä löytäminen kenties vaatii. On paneuduttava miettimään, mikä omassa kirkossa ja sen ympäristössä voisi puhutella ja millä tavoin. Näitä asioita voi nostaa silmien eteen ja kertoa niiden taustoista — ja pyhän kokemus voi avautua.

Jouluseimi ja piknik pappilassa

Anita ja Pertti, kaksi tuoretta luokanopettajaa, tulivat 1970-luvulla työn perässä Itä-Suomesta Maariaan.

– Menimme naimisiin tässä kirkossa, Pertti myhäilee.

Perheen kasvamisen myötä Pussiset solahtivat luontevasti mukaan oman seurakunnan toimintaan, kuten pyhäkoulu- ja perhetyöhön. Myös lähetystyö kiinnosti pariskuntaa ja vei heidät pariaksi vuodeksi Keniaan suomalaisen koulun opettajiksi.

– Kun jäätiin eläkkeelle, on ollut enemmän aikaa tehdä kaikkea seurakunnassa, Anita sanoo.

Innostavaa tekemistä on riittänyt. Maarian hautausmaakin heräsi eloon, kun Pertti kehitti kirkkomaallesi esittelykierrokset.

Kirkon vieressä sijaitseva historiallinen Maarian pappila on myös inspiroinut pariskuntaa. He ovat ystävineen rakentaneet pappilan aitaan jouluseimen, jonka äärellä käy jouluisin tuhatkunta ihmistä hiljentymässä. Pappilan leivintuvassa on toteutettu joulunäyttelyjä, joiden aiheina ovat tähän mennessä olleet pienoisleivokset, joulukortit, nukkekodit ja ikonit.

Keväisin pappilan pihapiiriin on suunniteltu koko perheen tapahtuma leikkeineen, luentoineen,

hartauksineen, taimimyynteineen ja kahviloineen. Tänä vuonna isät ja lapset voivat tuoda äidin äitienpäivän piknikille pappilan puistoon.

– Tämä on vapaaehtoistoimintaa, ei yksityisyritteliäisyyttä, Pertti tähdentää. – Kaikki kytkeytyy seurakunnan toimintaan. Yhteistyö ja avoimet välit seurakunnan työntekijöiden kanssa ovat tärkeitä.

– Kirkkoesittely tai muu vapaaehtoistyö ei aina sido työntekijöiden aikaa, Anita sanoo. – Tärkeää on luottamus ja lupa toteuttaa ideoita. ■



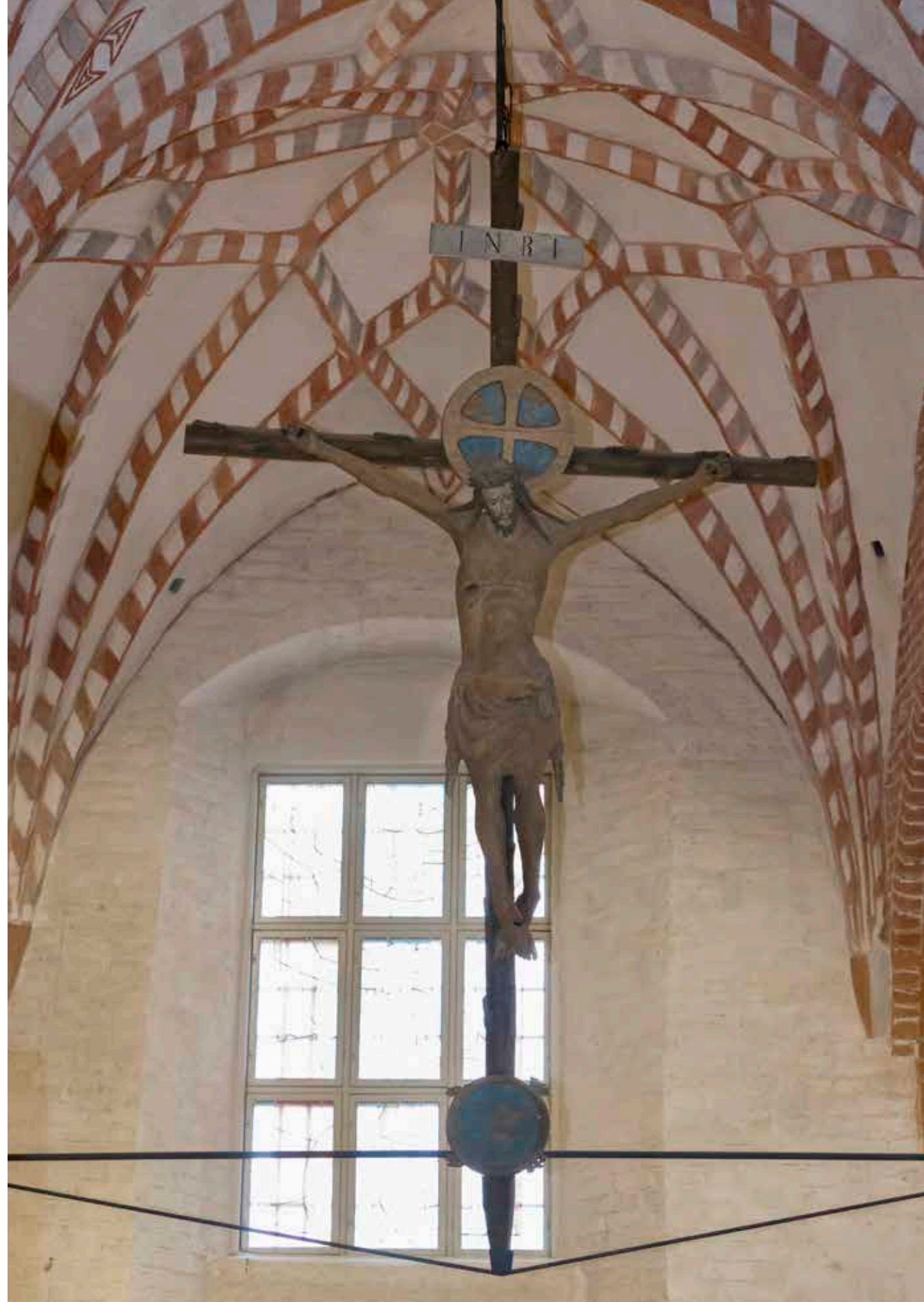
Elämänpuu

🌿 Ristintien kokoavana kuvana on kirkkosalin ja kuorin rajalla kohoava nelimetrisen puinen krusifiksi. Veistos on aikoinaan tehty ehkä tätä kirkkoa varten tai jo tällä paikalla sijainneeseen puukirkkoon.

Ristiä katsoessa näyttää siltä kuin kaikki olisi menetetty. Kristus on kuollut. Kärsimys on tullut päätökseen. Mutta ristinpuuhun on veistetty kohoumia, aivan kuin silmuja. Ne työntyvät esiin puunrungosta ja osoittavat, että näin oli tapahduttava: Uusi aika alkoi koko ihmis-kunnalle. Kristuksen kärsimys voitti pahan.

Kun Kristus laskettiin alas ristiltä, se ei enää ollutkaan häpeäpaalu vaan voimaa antava elämänpuu. Synti ja kuolema on voitettu. Voimme iloita pääsiäisestä.

Pertti ja Anita Pussinen ovat elvyttäneet Maarian kirkossa kristikunnan vuosituhantista ristintie-perinnettä. Kolmatta vuotta siellä pidetään perinteeseen pohjautuvia paastonajan hartauksia Jeesuksen kärsimysten äärellä.





Aurinko nousee. Pimeys väistyy. Hämärä
kaikkoaa. Kaamoksen päättävät auringon ensisäteet
vangitsevat. Katse kiinnittyy niiden häikäisevään
kirkkauteen. Silmien takana viipynyt varjo häviää.
Valo läpäisee koko sielun. On kuin ylösnousemuksen
aamuna. Ihmisen yö vaihtuu Jumalan päiväksi.

Aurinko nousee. Sen valossa maailmani muuttuu.
Tummat möhkäleet ympärilläni saavat muodon.
Harmaiden hahmojen kirkkaat värit paljastuvat.
Nyt uskallan katsoa. Valo ei todellakaan viivy vain
minussa. Maailman kauneus paljastuu. Oma varjoni
erottuu. Ja saan elää Ylösnousseen valossa.

”Te kaikki olette valon ja päivän lapsia. Me emme
kuulu yölle emmekä pimeydelle.” [1. Tess. 5:5]

Näin

Waltteri Hämäläinen
seurakuntapastori
Rusko



Varsin hyödyllinen kokemus, sanovat Lotta Hatakka, Matti Hernesaho ja Harri Saine.

Mikä on oikein?

Lotta Hatkan mielessä on päälimmäisenä ilo siitä, että ihmisten ei tarvitse elää olla salassa ja piilossa – vaan he saavat tulla enemmän näkyväksi.

Isoja pelkojakin on, niistä kertominen hiljentää koko joukon.

Hatakka on tilanteessa, jossa häneltä on pyydetty samaa sukupuolta olevalle parille – mieluiten vihkimistä, siunausta, tai ainakin jotain hengellistä. Tilanne on hankala ja seurakuntapastori oli menossa tapaamaan piispaansa, selventääkseen mitä tilanteessa voi tehdä.

Rauman seurakunnan papit keskustelivat asiasta vuoden vaihteessa ja kaikki kertoivat tuolloin odottavansa kirkolliskokouksen päätöstä. Pari kuukautta ja asia haastoi jo yhtä joukosta.

Opiskelija- ja koululaislähetyksessä mukana ollessaan Hatakka piti homoseksuaalisuutta syntinä. Sen käsityksen haastoi sittemmin tieto tutuista uskovaista homoseksuaaleista.

Raumalaisen avoin tilitys tekee vaikutuksen porilaiseen. Saine asettuu Hatkan rinnalle ja kertoo tietävänsä itsekin, miltä tuntuu kun asiat ja ihmiset tulevat iholle.

– Elämä ei ole silloin enää mustavalkoista. Siinä on harmaan sävyt mukana.

Perinteiset arvot sivuraiteelle

Oma työ ja virkakin huolestuttaa. Hernesaho haluaisi olla seurakuntalaisten silmissä hyvä pappi, jonka julistukseen voi luottaa. Kun on pitäytynyt kirkon tunnustuksessa ja uskossa ja julistanut sen pohjalta, työssä on ollut selkänöjä.

Nyt puhuri on viedä tuon tuen mennessään.

– Kun seurakuntalaisissa on sekä homoseksuaaleja että niitä, jotka ajattelevat että homot joutuvat helvettiin, noin karrikoiden.

Hernesaho sanoo olevansa kirkon perinteisen linjan kannattaja, koska kokee sen polun turvallisiksi, mutta haasteita riittää.

– Kun kumartaa jollekin, samalla pyllistää toiselle.

Eettisyyttä aina seurakunnan kahvalintoihin saakka vaali-va Hatakka haluaisi puolestaan olla reilu ja tehdä oikein niin kirkkoa kun niitä ihmisiä kohtaan, jotka pyytävät pappia olemaan tärkeänä päivänään heidän kanssaan Jumalan edessä.

– On vaikeaa tehdä oikein kahteen suuntaan, hän toteaa.

Turvallisessa ilmapiirissä voi kuulla

Kunnioittavan keskustelun iltapäivä Raumalla

■ On helmikuinen sunnuntai ja ilmassa pientä pakkasta. Alkamassa on dialoginen keskustelu, jossa kokeillaan kirkon uutta kunnioittavan avioliittokeskustelun mallia lyhyenä versiona.

Seurakuntapastori **Lotta Hatakka** kattaa kahvimukeja pöytänsä, kun ovelta koputtelevat jo muut mukaan tulijat, erityisopettaja **Harri Saine** Porista ja seurakuntapastori **Matti Hernesaho** Turusta. Juodaan reilun kaupan kahvia ja huoneen täyttää iloinen puheensorina.

Kun Järvenpään Seurakuntaopistolla testattiin loppuvuodesta kirkolliskokouksen 2015 Kirkkohallitukselta tilaama kunnioittavan avioliittokeskustelun pilottimallia, Hatakka ja Saine olivat tuolla mukana. Keskustelulle oli aikaa kokonainen viikonloppu. Toimiiko malli kolmessa tunnissa, se nähdään Raumalla tänään.

Ajatuksia ja tunteita herää Kuka ohjaa kirkkolaivaa?

Avioliiton laajeneminen samaa sukupuolta oleville pareille herättää tunteita keskustelijoissa. Kun Harri Saine kuuli asiasta, hän mietti, kuinka syvän kahtiajaon se tekee kirkkoon.

Kristillisen kentän monitoimimies on nykyisin myös kirkolliskokouksen jäsen ja maallikkojäsenenä tuomiokapitulissa. Ajatus siitä että oma ääni saattaa ratkaista joskus jotain, tuntui miehestä ahdistavalta.

Ajatellaanpa tulevaa kevättä tuomiokapitulissa. Jos joku pappi vihkii samaa sukupuolta olevan parin, asia saattaa edetä tuomiokapituliin ja Saine on mukana joukossa.

Nyt mies on jo sinut asian kanssa.

– Jumala avasi minulle tämän tien. Menen ja äänestän siten, kun omaksi koen.

Puhuri käy Matti Hernesahonkin rinnassa. Haastavaksi tilanteen tekee hänen mielestään se, että kukaan ei tunnu tietävän, mitä kirkossa tapahtuu.

Nuori seurakuntapastori kokee, että kirkon ylätasollakin linja muuttuu. Kun koko ajan tulee joku lausunto, joku selonteko ja viimeksi hiippakuntakohtaisia ohjeita, yksittäinen pappi voi kokea, että kokonaiskuva ei ole kenelläkään hallussa.

– Kirkon teologia on nopeassa murroksessa, eivätkä piispatkaan pysty perustelemaan kaikkia asiassa otettuja askeleita loogisesti. Olisi turvallista tuntea, että joku ohjaa tätä laivaa.



**MATTI
HERNESAHO**

Turun Mikaelin seurakunnan seurakuntapastori, Hengen Uudistus kirkossamme ry:n hallituksen jäsen, mukana Suomen Lähetysseuran toiminnassa.

Vaimo ja kaksi lasta.



HARRI SAINNE

Kasvatustieteen tohtori, erityisopettaja ja luokanopettaja, oppi- ja tietokirjailija, Porin Teljän seurakunnan seurakuntaneuvoston jäsen, Porin yhteisen kirkkovaltuuston pj, hiippakunta- valtuuston jäsen, tuomiokapitulin maallikkojäsen, kirkolliskokousedustaja.

Taustalla: rukoilevaisuus, kansanlähetys, sley, herätyskristillisyyttä. Vaimo ja kaksi lasta.

LOTTA HATAKKA

Rauman seurakunnan seurakuntapastori.

Taustalla: opiskelija- ja koululaislähetys, herättäjäyhdistys, vanhoillis- lestadiolaisuus, hiljaisuuden liike, eettiset asiat.

Mies ja kolme lasta.



Onko joskus parempi olla hiljaa?

Kunnioittavan keskustelun kymmenkunta kysymystä käytiin Raumalla läpi vajaassa kolmessa tunnissa. Dialogisuus sujui joukolta mallikkaasti. Kommentteissa oltiin monesti niin iholla, että ajantaju katosi.

Siihen herättiin, kun Mikaelin seurakunnan seurakuntapastori kaivoi älypuhelimensa taskustaan ja kysyi: Milloin lähtee viimeinen bussi Turkuun?

Nou hätä, tyynnytteli porilainen ja Hernesaaho kiteytti viimeiset kommenttinsa. Teologisesti asiassa on hänen mukaansa kyse aika isosta repeämästä.

– Iso joukko seurakuntalaisia ja kirkon työntekijöitä ajattelee, että samaa sukupuolta olevien vihkiminen kristilliseen avioliittoon on mahdoton ajatus.

Nuori pappi ja isä kertoo puolustaneensa henkilökohtaisella tasolla hyvin perinteisiä perhearvoja ja ihanteita ja huomaa että omasta elämäntavasta, joka on joskus ollut yhteiskunnassa valtavirtaa, on nyt tullut marginaalia.

Historian tunteva Saine äkkäsi oitis, miten iso asia avioliitto oli kolme vuosikymmentä sitten. Tuolloin

puhuttiin susiparista ja nyt avioliitto on niin joka- päiväistä.

Saine pohti ääneen, miten käy jos antaa yhdessä asiassa periksi, pitääkö kohta antaa toisessakin? Vai onko parempi olla joissakin asioissa hiljaa ja antaa muiden puhua?

– Sitten kun asiat tulevat liian lähelle oikeasti – minä en tiedä mitä mieltä minä olen.

"Näin puhumalla, säilyy puhevälit"

– Varsin hyödyllinen kokemus, totesivat mukana olleet Rauman keskustelun päättäjät. Kun keskustelijoiden nimet ja lähtökohdat olivat kaikilla tiedossa ennakkoon, mukaan saattoi tulla Lotta Hatakan mielestä avoimemmin kortein.

– Kaikkea ei tarvinnut edes sanoa, totesi Hernesaaho ja lisäsi, että raamattukäsitykset eivät nousseet tässä keskustelussa esiin.

Harri Saine kertoi miettineensä ennalta, miten voisi valmistautua kohtaamiseen, mutta tuli lopulta omana aitona itsenään. Hän kiitteli, että keskustelussa ei menty

liian teologiselle tasolle. Jopa maallikko sai hyvin puheenvuoroja kahden papin välissä. Yksi puuttui joukosta – homoseksuaali. Kokemusasiantuntijan mukana olo olisi joukon mielestä vaikuttanut keskustelutapaan.

Tämän kokemuksen mukaan kunnioittavan keskustelun mallia voi toteuttaa lyhyemmässäkin ajassa. Tampereella mallia hyödynnetään puolen päivän mittaisissa kokoontumisissa.

Tarpeita riittää. Raumalla olleiden mielestä lyhyt päiväseminaari sopisi myös seurakuntalaisille, ja auttaisi pääsemään puheväleihin, ennen kuin kriisi pääsee seurakunnissa pahaksi.

– Kun kohtaa ihmisen ja tuntee joitain hänen ajatuksiaan syvältä, ei voi päästää kaikkia sammakoita suustaan puhujan paikalle noustessaan, totesi Harri Saine.

Hatakka ja Hernesaaho toivovat, että piispainkokous käy läpi yhtä syviä prosesseja, kuin mitä on koettu kentällä. ■

Teksti: Anne Hievanen

Kuvat: Mikko Jokinen

Kunnioittava keskustelu

👉 **Kirkkohallitus on valmisteellut** kirkolliskokouksen pyynnöstä keskustelumallin ja -aineiston, jonka avulla avioliitosta eri tavoin ajattelevat voivat oppia ymmärtämään toistensa näkemyksiä ja käydä rakentavaa keskustelua. Kunnioittava keskustelu -aineisto on laadittu Skotlannissa sekä Englannin anglikaanikirkon vastaavassa prosessissa käytettyjen materiaalien pohjalta.

Keskustelumallin testaus alkoi lokakuussa 2016 Järvenpäässä pidetyssä viikonlopun mittaisessa työskentelyssä. Kokemukset olivat pääasiassa hyvin rohkaisevia. Tänä keväänä materiaalin pohjalta on kehitelty lyhyempiä, puolen päivän mittaisia versioita.

Materiaali on seurakuntien ja seurakuntayhtymien käytettävissä ja löytyy Sakastista hakusanalla Kunnioittava keskustelu.

Kirkossa tilaa kaikille

Ihan kuin lumisessa puutarhassa asteleva leijona hymyilisi keväturingossa. Freelance-toimittaja **Marjaana Perttula** esittelee mielellään aviomiehensä tekemiä eläinaiheisia veistoksia, joita on myös Porin Harmaalinna-sa sijaitsevan kodin sisätiloissa. Marjaana tunnetaan vastuuntuntoisena vaikuttajana. Kirkkohallitus myönsi hänelle viime vuonna *Pro ecclesia* -mitalin.

Erimielisyydet raskaita

Monista Marjaanan luottamustehtävistä mainittakoon kirkolliskokousedustajuus 1996–2016 sekä Turun arkkihiippakunnan maallikkoedustajana toimiminen kirkkohallituksessa 2007–2015. Hänen johtajuutensa luottamushenkilön tehtävissä perustuu yhteiskunnalliseen kutsumukseen. Tämä lukioaikana syntynyt ajatus ilmentää halua toimia uskavana yhteiskunnassa.

Marjaanan ajattelun ja toiminnan ytimessä on kirkko, jossa on tilaa kaikille.

– Toivon, että kirkko säilyisi kokonaisena, kirkkona josta ei potkita ketään pois.

Viimeisinä edustajavuosinaan hän koki kirkolliskokouksen ilmapiirin henkisesti raskaana. – Miettiessäni ehdokkuuttani viime vuoden vaaleissa rukoilin, että Jumalan tahto toteutuisi. Tunsin, että olen tehnyt osani ja minun on aika antaa tilaa muille.

Sanailua hallinnollisista asioista ei häntä huolettanut, mutta opillisiin seikkoihin liittyvät erimielisyydet olivat vaikeita. – Ristiriidat avioliittokysymyksessä tuntuivat henkisesti rankoilta.

Hengellisyys on kirkon ydintä

Opiskellessaan Turussa historiaa, taloustieteitä ja valtioppiiriä Marjaana törmäsi ensimmäisen kerran kristillisten piirien kirjoon. Kaikki uskovat eivät toimineetkaan yhdessä! Lapsesta lähtien hän osallistui kotikylälällään yhteiskristilliseen toimintaan. Luterilaisilla, vapaakirkkollisilla

ja helluntailaisilla oli yhteinen raamattu- ja rukouspiiri, joka kokoontui kodeissa, myös Marjaanan mummun luona.

Marjaanasta ei tullut historianopettajaa, vaan hän ryhtyi toimittajaksi. Toimittajan ammattitaito ja historian tutkijan koulutus olivat avuksi kirkolliskokousedustajan tehtävissä. Toisinaan kirkolliskokouksen teemoihin perehtyminen on ollut työlästä. Esimerkiksi jumalanpalvelus-uudistukseen liittyviä selvityksiä ja raportteja sisältänyt postipaketti painoi peräti 5,6 kiloa! Motivaatiota piti yllä oppimisen halu.

Marjaana loi uuden käytännön toimiessaan kirkkohallituksessa. Ennen ja jälkeen kokousten hän lähetti hiippakunnan kirkolliskokousedustajille, hiippakuntavaltuutetuille ja muille halukkaille sähköpostilla tietoa kokouksessa esille tulleista asioista ja päätöksistä.

– Yhteydenpito oli velvollisuutteni, koska kirkolliskokous valitsee sinne edustajat. Tiedottaminen koettiin avartavaksi ja minulle oli tärkeää saada heiltä palautetta ja evästyä tehtäviini.

Marjaana korostaa kokouskäytäntöjen edellyttävän keskustelutaitoja. Asioihin vaikuttaminen on monipuolista työtä, jonka perustana on myös kuunteleminen.

– Yksin ei päätetä mitään. Näen asian niin, että minulla on ollut mahdollisuus esittää tarpeellisia näkökulmia ja siten vaikuttaa kokonaisuuteen.

Hän koki kirkolliskokouksen valiokuntatyöskentelyt tärkeinä. Hän toimi hallintovaliokunnassa kolme kautta ja valitsijamiehissä kaksi vuotta puheenjohtajana, kun **Eero Huovinen** jäi eläkkeelle.

Puheenjohtajana oli osattava sovitella. Leppoisuus ja huumorintaju auttoivat yhteishengen luomisessa. – Olen oppinut tätä puolta mieheltäni. Ilmapiiri vapautuu, kun voidaan yhdessä nauraa, Marjaana tietää.

Kirkolliskokouksen rakenteet ovat hänen mielestään toimivat. Hän ei kritisoi kirkkohallituksen virkamiesmäärittä, vaan toteaa alansa asiantuntijoille olevan tarvetta.

Kuva: Raino Salmijärvi



”

Yksin ei päätetä mitään.”

Seurakunnilla on riittävästi liikkumavaraa ja vapauksia. Tärkeintä on, että hengellisyys säilyy kirkon ytimessä.

– Kirkolla on raskas organisaatio, mutta sen isoimmat haasteet mielestäni eivät ole hallinnollisia vaan opillisia.

Moniäänisyyttä tulee vaalia

Kaksikymmentä vuotta kirkolliskokousedustajana toimiminen on ollut rikasta aikaa. – Olen kiitollinen siitä, että sain olla mukana.

Marjaanalle on tärkeää, että kirkon moniäänisyys säilyy. Se saisi näkyä myös kirkon tiedotuksessa ja uutisoinnissa. – Pidän kiinni oikeudenmukaisuudesta. Ristiriitalanteissa eri osapuolia on kuunneltava, eivätkä vastakaiset osapuolet saa käyttää ylivaltaa toisiaan kohtaan.

Näkökulmien kuunteleminen voi olla avartavaa. Myös opillisissa asioissa on tärkeää kuulla erilaisia kannanottoja ja niiden perusteluja.

– Hallintomalleista keskusteltaessa olen huomannut, että asiat eivät ole niin musta-valkoisia. Kun tarpeeksi keskustellaan, syntyy ymmärrystä. Seurakunta ja kirkko ovat syvällisempiä kuin ymmärretäänkään, Marjaana toteaa.

Yhteiskunnallinen vaikuttaminen on kirkolliskokouksien jälkeen nyt eri lohkossa. – Voin hyödyntää kirkollisten asioiden tuntemustani nyt kirjoittajana, Marjaana kertoo. ■

Johanna Sointula

Oliivipuun pähkinöitä Tarjoilee **Hannes Tiira**

1. Mitä piispa Kalliala lahjoitti paaville?
2. Missä pidettiin vuoden 2016 arkkihiippakunnan synodaalikokous?
3. Kuka oli Naantalın luostarin viimeinen abbedissa?
4. Kenelle sovintoa hieromaan tullee sveitsiläiselle Luther sanoi: "Teissä on eri henki kuin meissä"?
5. Mikä on nykyisen virsikirjan virsi numero 967?
6. Kuka Tukholman suomalaisen seurakunnan kappalainen tuli tunnetuksi kolumnistina ja kirjailijana?
7. Montako seurakuntaa on Porin seurakuntayhtymässä?
8. Ketä tai mitä pojat kantavat Hugo Simbergin maalaamassa Tampereen tuomiokirkon freskossa?
9. Mikä ja missä on Suomen vanhin hautamuistomerkki?
10. Miten alkaa runo, josta löytyvät sanat: tule onki ottamahan, väkäräuta vääntämähän?
11. Minkä seurakunnan kirkkoherran virasta Jaakko Haavio jäi eläkkeelle?
12. Miksi myrskyn riepottamat opetuslapset luulivat Jeesusta?
13. Raamatussa on myös Jeesus, joka ei ollut Kristus. Kuka? (vaikea)

Sanapähkinöitä:

1. He siirsivät astiat pois edestä Turussa ja kastoivat. (8 kirjainta)
2. Waltarin mukaan rouva Pilatus ei siekaillut pyytää vapautusta Jeesukselle, pikemminkin päin vastoin. (6 kirjainta)

Vastaukset sivulla 33.

JANO

> Pienikin tilkka viiniä sammuttaa janon, kun se on siunattu Kristuksen vereksi. "Joka on janoissaan, tulkoon." #twaarna

Ville Auvinen
Twitter
15.1.2017

TÄSSÄ ON HYVÄ

> Tulevaisuuden murehtiminen ja elämän määränpäiden odottaminen vie huomion pois siltä, mikä on tärkeää: rakkaudenmakuisesta arjesta nauttiminen. Tai ylipäätään se, että näkisi sen rakkauden arjessansa eikä hukkuisi huoliinsa.

Diakoniatyöntekijä
Selina Vastamaa
Sydän-Satakunta -lehti
26.1.2017

HYVISTÄ SYISTÄ

> Miksi sitten moikkailen niin hullun lailla? Itsekin sitä vähän jään pohtimaan... Kai sillä on jotain tekemistä asian kanssa, että haluan osoittaa ihmisille olevani ystävä enkä vihollinen. Toisaalta voin ajatella, että haen sillä hyväksyntää: "Huomatkaa minut! Pieni ihminen täällä!"

Diakoni
Anna Ojala
Naantalın seurakunnan blogi
7.3.2017

EI HELPPOA MISSÄÄN

> Hyvällä tiellä pysyminen on yhtä työlästä kuin ajaminen liukkaalla, sannattomalla tiellä. Koko ajan uhkaa lipeäminen jompaankumpaan ojaan. Pahimmassa tapauksessa uhkana on törmäys vastaantulijan kanssa.

Tarja Kopalainen
Tyrvään Sanomat
9.3.2017

YHTEINEN UNELMA

> Maailma kaipaa rauhaa, turvallisuutta. Eripuraisista ei ole rauhanrakentajiksi. Siksi kristittyjen on pidettävä yhtä. #twaarna

Kaarlo Kalliala
Twitter
5.2. 2017

OTA TODESTA

> Pietarin päivittely on ihmisen syvää tarvetta väistellä totuutta. Jeesus muistuttaa meitä ottamaan hänet tdesta. "Matt.16:21-23" #twaarna

Noora Tapiainen
Twitter
21.2.2017

TUHLAA HYVÄÄN

> Pietari: Mitä me siitä saamme, että hyvä voittaa? Jeesus: Sata-kertaisesti omanne takaisin. Tuhlaa hyvään ja hyvä tuhlaa sinuun. #twaarna

Petri Merenlahti
Twitter
11.2.2017

KIELIOPPIA

> Possessiivisuffiksin tärkeys: "Joka rakastaa elämäänsä, kadottaa sen." Elämää saa rakastaa, omat valinnat on syytä kyseenalaistaa. #twaarna

Kari Kanala
Twitter
26.2.2017

LASTENKALTAISTEN...

> Joillekin jokainen päivä on suuri seikkailu – varsinkin lapsille. Iän myötä tämä taito valitettavasti osalta meistä katoaa.

Diakoniatyöntekijä
Minna Salminen
Porin Kirkkosanommat 2/2017

PAREMPI PEILI

> Kesän lähestyessä lukuisat suomalaiset paastoavat keventääkseen oloaan tai laihduttaakseen, jotta oma peilikuva miellyttäisi silmää. Siinä onkin terveyspaaston ja kristillisen paaston suurin ero: kristillisessä paastossa peilistä heijastuu oman kuvan sijasta lähimmäinen.

Karoliina Haapakoski
Raision seurakunnan
Tule ja Katso -lehti 1/2017

Kirkkopäivät Turussa 19.–21.5.2017

– Mihin aiot osallistua kirkkopäivillä ja miksi?

Haluaisin kuulla paneelikeskustelun paperittomien ihmisten asemasta Suomessa. Kaisa Raittilan emännöimässä tilaisuudessa keskustelemassa mm. sisäministeriön kansliapäällikkö Päivi Nerg ja lakimies Heli Aali Pakolaisneuvonnasta.

Aion myös osallistua Stand up -iltaan! Myös lauantain tubetähdet Hermannin ja Marieveronica on nähtävä. Odotan innolla tapahtumia ja yhdessäoloa!

– Vilma Koskinen
luottamushenkilö, Lieto

- Paperittomat. Vaikea pala Suomelle? Logomoissa pe 19.5. klo 14.
- Stand up -ilta. Börs Oscar Pub&Grill pe 19.5. klo 22.15
- Tubettajat Hermannin ja Marieveronica Tuomiokirkkotorinlavalla la 20.5. klo 13.45

Valitsin tärkeiksi Lähetysjuhlien ohjelmasta raamattumeditaation Avuttomien Raivo. Se kuvastaa omaakin tunnelmaa katsellessa eri syistä avuttomien tilanteita.

Nåd på Undantag jatkaa samaa aihetta Li Anderssonin ja Björn Vikströmin kanssa – kuuluisiko armo tosiaan kaikille. Näyttää siltä, että pysyn samassa itselleni akuutissa aiheessa ja nostan viimeiseksi uskonnon- ja vakaumuksen vapauden ihmisoikeutena perjantaina Logomossa.

– Kaisa Huhtala, kirkkoherra,
Porin Teljän seurakunta

- Avuttoman raivo? Tunti raamatun äärellä. Logomo, la 20.5. klo 9.
- Nåd på Undantag. Hotell Radisson BLU Marina Palace, (ruotsink.kirkkopäivät) la.20.5. klo 13.
- Uskonnon- ja vakaumuksen vapaus ihmisoikeutena. Logomo pe 19.5. klo 12.

Aion osallistua Uskonnot, rauha ja kotoutuminen -seminaariin. Odotan innolla Juha Sipilän puheenvuoroa. Hänellä on aina painavaa sanottavaa. Lisäksi minua kiinnostaa Armon kysymys sekä Vapaaehtoiset, kuka heitä tarvitsee -tilaisuus. Ohjelmaa on valtavasti, eläkeläisen paras toukokuu!

– Mirjam Karila, vapaaehtoinen,
Raision seurakunta ja
Ekumeeninen Taidekappeli

- Uskonnot, rauha ja kotoutuminen -seminaari. Logomo pe 19.5. klo 16.
- Kuka tarvitsee vapaaehtoisia? Logomo pe 19.5. klo 17.30

Osallistun ehdottomasti Tämä huone, tämä hetki -konserttiin. Pitkän tien kulkenut upea artisti Jukka Leppilampi ja eturivin muusikoista koostuva bändi – ei voi missata! Perjantaina ja lauantai-iltana järjestetään kirjastosillalla ekumeenisia kynttilähartauksia. Myös niihin aion osallistua.

– Riku Laukkanen, kirkkoherra,
Loimaan seurakunta

- Tämä huone, tämä hetki-konsertti. Logomo la 19.5. klo 20.
- Ekumeenisia kynttilähartauksia. Vähätori pe 19. ja la 20.5. klo 21.3

Haluan osallistua paneeliin, jossa keskustellaan naisten roolista rauhan-rakentajina ja yhteiskuntien uudistajina. Voiko sovintoa syntyä ilman naisia? Diakonien myytinmurtajat kuulostaa hyvältä. Mene jo pelkästään hyvän otsikon tähden.

– Kaisa Rauma, hiippakuntasiihteeri,
Turun tuomiokapituli

- Katariinan kammarissa: Naiset, rauha ja reformaatio. Logomo la 20.5.klo 9.
- Diakonien myytinmurtajat. Logomo la 20.5.klo 14.30.

Minua kiinnostaa, voisiko meillä Suomessa saada kirkon kasvamaan. Osallistun Potkua Afrikasta, kirkon kukoistukseen -seminaariin. Lapsia kuunnellessa ja katsellessa tulee lohdullinen olo. Jumalan valtakunnan työ jatkuu varmasti näissä kasvavissa lapsissa ja nuorissa. Seurakuntamme lapsikuoro Ilon Helmet laulaa mukana Jippii - konsertissa.

– Tiina Saari,
lähetys- ja pyhäkoulusihteeri,
vapaaehtoistyön koordinaattori,
Laitilan seurakunta

- Potkua Afrikasta, kirkon kukoistukseen. Mikaelin srk-koti, pe 19.5.klo 14.
- Jippii Ristin maa 2017 -konsertti Tuomiokirkkotorilla la 20.5. klo 12.

Vapaaehtoisuus on teema, johon jokaisen seurakunnan tulisi havahtua. Seurakunta ei ole sen työntekijät, vaan ihmiset, jotka kokoontuvat yhteen ja tahtovat oppia ja opettaa Jeusuksesta. Siksi osallistun Vapaaehtoiset – Reformaatio 2.0? -seminaariin.

Maailmassa on valitettavan paljon vihaa ja sotaa. Pienillä teoilla voimme tehdä maailmasta paremman paikan, siksi haluan osallistua rauhankävelylle. Myös yksinasuvan kirkko on mielenkiintoinen ja ajankohtainen teema.

Miten kirkon tulisi huomioida yhä kasvavaa määrää yksinasuvia? Millaista muuta toimintaa löytyy, jos perhekerhot, avioliittokurssit ja muut eivät ole ajankohtaisia?

– Kukapa ei olisi joskus halunnut yöpyä kirkossa? :) Siksi A night in the Cathedral.

– Taru Heikkonen
johtava nuorisotyön ohjaaja,
Turun Katariinanseurakunta

- Vapaaehtoisuus – Reformaatio 2.0? -seminaari. Logomo pe 19.5.klo 11.
- Millainen on yksinasuvan kirkko? Logomo la 20.5.klo 13.
- Uskontojen rauhankävely Logomo-tuomiokirkko pe 19.5. klo 17.30
- A night in the Cathedral K-16 tuomiokirkossa 20.5.–21.5.



Aion osallistua Usko, lumi ja rakkaus – kääntyykö sana omalla kielellä? -seminaariin. Omiin käännös-kokemuksiin perustuen on hauskaa ja mielenkiintoista seurata, kuinka erilaisia ilmaisuja eri kielten välillä on ja millaisia käännöksiä niissä esiintyy. Ihanaa, että tapahtumassa on paljon musiikkia! Musiikki on parhaimpia tapoja tuoda ihmisiä yhteen! Haluan osallistua myös Pekka Simojoen & Exitin konserttiin sekä Suvivirsikirkkoon.

– Paula Pukkinen
vapaaehtoinen, "vanha isonen",
Katariinan seurakunta

- Usko, lumi ja rakkaus – kääntyykö sana omalla kielellä? Logomo pe 19.5. klo 13.
- Pekka Simojoki & Exit 30-vuotisjuhlavuosi. Tuomiokirkkotori la 20.5. klo 16.30.
- Suvivirsikirkko. Tuomiokirkkotori su 21.5. klo 12.

www.kirkkopäivat.fi

Kirkko ja Suomi100 -hanke yhdessä SuomiAreenassa

■ Suomen evankelis-luterilainen kirkko

on kesällä 2017 SuomiAreenan pääyhteistyökumppani yhdessä Suomi 100 -hankkeen kanssa. Porin SuomiAreenassa 10.–14.7.2017 nostetaan esille satavuotias Suomi sekä 500-vuotias reformaatio.

Yhteisenä ponnistuksena pystytämme Poriin muutokoneen. Kyseessä on yhteisen hyvän muutostilaisuus, jossa pohditaan tulevaisuuden Suomea. Ihmisiä kohdataan ja heitä kuunnellaan: minkä he haluavat muuttuvan, ja miten muutos voidaan yhdessä toteuttaa.

Muutostilaisuus on auki läpi SuomiAreenan vuorokauden ympäri. Tämä on täysin uutta ja poikkeuksellista SuomiAreenassa, joka normaalisti hiljenee yöksi. Kirkon puolelta muutostilaisuuden päivystystehtävistä vastaavat arkkihiippakunnan, Porin seurakuntien sekä kirkkohallituksen työntekijät. Myös vapaaehtoiset toimivat päivystäjinä.

Kirkon oma ohjelma

Kirkolla on SuomiAreenassa kaksi omaa paneelia, toinen uskontojen roolista rauhanrakentamisessa ja toinen reformaatiosta suomalaisen yhteiskunnan rakentajana.

Lisäksi kirkon ohjelmassa on entisten vuosien malliin mm. Virsi- ja viini-ilta, Erilainen mingle, piispojen torikahvit, kirkkokonsertti ja perheille suunnattu Heinä-hulinat. Uutena ohjelmana on iltaisin toistuva keskustelutilaisuus Piispan ilta Keski-Porin kirkossa, sillä tänä vuonna Poriin saapuu myös kahdeksan piispaa.

Kirkon järjestöillä on Porissa yhteinen teltta, jossa kirkon eri toimijat esittelevät toimintaansa. Myös pyhiinvaelluspolkupyöräily Tour de Armo toteutetaan tulevana kesänä. ■

Uskonnot – turvaa vai turvallisuusuhkaa? 10.7.2017 klo 13:30

✦ Millainen rooli uskonnoilla on konflikteissa? Entä rauhanvälityksessä? Ovatko väkivaltainen ääriajattelu ja terrorismi uhka Suomessa? Miten niitä voidaan ehkäistä? Miten edistää uskontojen yhteistyötä Suomessa? Onko sillä merkitystä yhteiskuntarauhan kannalta?

Paneelissa on mukana piispa **Kaarlo Kalliala**. Paneeli toteutetaan yhteistyössä Kirkon Ulkomaanavun, CMI:n, The Ulkopoliittisen, Lähetysseuran ja Fokusen kanssa.

Kuinka luterilaisia olemme? 12.7.2017 klo 13:30

✦ Miten luterilaisuus näkyy satavuotiaassa Suomessa? Millaisia ovat suomalaisten arvot? Entä suomalainen uskonnollisuus? Miten ne ilmenevät suomalaisessa kulttuurissa ja suomalaisen yhteiskunnan rakenteissa? Millaista reformaatiota tarvitaan juuri nyt?

Paneelissa on mukana arkkipiispa **Kari Mäkinen**.

Lisätietoja: suomiareena.fi/



■ Piispa **Kaarlo Kalliala** tapasi paavi **Franciscuksen** Pyhän Henrikin päivänä 19.1.2017 paavin yksityisvastaanotolla Vatikaanissa. Tapaamisessa oli mukana Suomen kirkkojen ekumeeninen delegaatio, johon kuuluivat myös piispa **Teemu Sippo** sekä metropoliitta **Elia**. Piispa Kalliala esitti suomalaisvieraiden tervehdyksen ja antoi paaville lahjaksi sata rauhankyyhkyä. Rauhankyyhkyillä tuetaan paavi Franciscuksen nimissä Kirkon Ulkomaanavun rauhantyötä Syyriassa. Lahjan ojensivat paaville piispan lapsenlapset, **Ilona** ja **Julius**.

Pähkinöiden vastaukset:

1. Sata rauhankyyhkyä 2. Naantalin kylpylässä 3. Birgit Knutintytär Kurk 4. Ulrich Zwinglille 5. Nousta sain aamuun 6. Juhani Rekola 7. Kuusi 8. Haavoittunutta enkeliä 9. Kalevanpojan viikatteentikkua Laitilan Untamalan kirkon edessä 10. Anna Antti ahvenia, Pekka pieniä kaloja 11. Turun Maarian 12. Aaveeksi 13. Jeesus Justus

Sanatehtävät: 1. Kupittaa (kupit taa) 2. Tullia (Takaperin siek-aillut)

Kyllä minä vielä

seison rannalla
leppeässä kevätuulessa,
kuuntelen laineiden liplatusta
vasten rantakiviä ja
muistelen tätä murheeni aikaa.
Silloin en enää näe surua
eikä mieleni säry epätoivosta,
vaan näen valon,
jonka jokainen ystävä on
saanut syttymään.
Kuulen hiljaiset huokaukset,
jotka lähetettiin Sinulle
ja tunnen toivon kosketuksen
sisimmässäni.
Ja vielä tulen muistamaan
senkin, että en hetkeäkään
ollut yksin.
Minua ympäröi uskon,
toivon ja rakkauden ilmapiiri.
Ja suurin niistä oli Sinun rakkautesi
minua, särkynyttä ihmistä kohtaan.
Kun minä vielä joskus muistelen
tätä murheeni aikaa,
sitä kipua ja parsittua sydäntä,
niin minä muistan
elämisen riemun
ja valon, joka hämärtyi,
mutta ei milloinkaan sammunut.

Marketta Lahdenmaa
diakonissa, Sastamala



www.arkkihiippakunta.fi

- Tuore oliivipuun lehti 2017 ■ Turun arkkihiippakunnan vuosijulkaisu
- Julkaisija: Turun arkkihiippakunnan tuomiokapituli
- Päätoimittaja: Mari Leppänen ■ Toimitus: Anna-Liisa Hyrsky-Heikkilä
- Taitto: Erkki Kiiski ■ Paino: Newprint Oy



Posti Green



Turun arkkihiippakunnan
tuomiokapituli
Hämeenkatu 13
PL 60, 20501 TURKU
www.arkkihiippakunta.fi

Tuore oliivipuun lehti 2017
ISSN 1457-4187 (Painettu)
ISSN 2323-9743 (Verkkajulkaisu)

